

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการชะลอฟ้องในคดีอาญา ของประเทศไทยและต่างประเทศ

ผู้วิจัยจึงต้องศึกษามาตรการการชะลอฟ้องของประเทศฝรั่งเศส ประเทศญี่ปุ่น และประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อนำมาตรการดังกล่าวมาปรับใช้กับการกระทำความผิดฐานขับรถขณะเมาสุราตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 โดยนำมาปรับใช้ให้เข้ากับความร้ายแรงของการกระทำความผิดและสภาพสังคมของประเทศไทย เพื่อลดปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาลซึ่งคดีที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานขับรถขณะเมาสุราที่เป็นคดีขึ้นสู่ศาลเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะช่วงเทศกาลต่าง ๆ ของประเทศไทย รัฐจึงจำเป็นต้องใช้งบประมาณทั้งเงินและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นจำนวนมากในการดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดอาญาดังกล่าว

มาตรการการชะลอฟ้องในคดีอาญามีแนวความคิดมาจากหลักในการใช้ดุลพินิจในการสั่งฟ้องของพนักงานอัยการ กล่าวคือเมื่อบุคคลใดได้กระทำความผิดขึ้นพนักงานอัยการจะไม่ใช้ดุลพินิจสั่งฟ้องไปเสียทันที แต่จะใช้วิธีชะลอการสั่งฟ้องคดีไว้ก่อนสักระยะหนึ่ง และในช่วงเวลาที่สั่งชะลอการฟ้องคดีนั้นพนักงานอัยการจะจัดให้มีการควบคุมความประพฤติ หรือกำหนดเงื่อนไขขึ้นเพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้ปฏิบัติในระหว่างที่ชะลอการฟ้องคดีไว้ หากปรากฏว่าผู้กระทำความผิดสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขที่พนักงานอัยการกำหนดได้ และไม่กระทำความผิดขึ้นอีกพนักงานอัยการก็จะมิคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีนั้น เพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้มีโอกาสกลับตัวเป็นคนดี ไม่ถูกตราหน้าว่าเป็นผู้ต้องหาต้องคำพิพากษา หรือเคยติดคุกมาก่อน รวมทั้งไม่ถูกบันทึกในประวัติอาชญากร ดังนั้นการใช้วิธีการชะลอฟ้องในคดีอาญาจึงเป็นวิธีการที่สามารถช่วยให้ผู้กระทำความผิดได้มีโอกาสกลับคืนสู่สังคมและดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างปกติ¹

---

¹ เรวัด น้ำเฉลิม. (2522). *ชะลอฟ้อง*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 22-23.

3.1 กฎหมายไทย

3.1.1 ประมวลกฎหมายอาญา

การกระทำความผิดฐานขั้บรณชณะเมาสุรา เป็นความผิดตามกฎหมายพิเศษ ซึ่งมีการกำหนดองค์ประกอบความผิดโดยปราศจากองค์ประกอบภายใน ในการพิจารณาว่าบุคคลใดกระทำความผิดหรือไม่นั้น พิจารณาเพียงแค่ว่าผู้ใดขั้บรณชณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น และมีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ หรือในกรณียกเว้นที่มีเพียงแค่ว่า 20 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ผู้นั้นมีความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 43 (2) แล้ว โดยมีต้องพิจารณาองค์ประกอบภายในว่าเจตนา หรือไม่แต่อย่างใด การบัญญัติความผิดดังกล่าวบัญญัติขึ้นเพื่อป้องกันการกระทำที่เป็นการก่อให้เกิดอันตราย เพียงแต่มีพฤติการณ์ก่ออันตรายก็เป็นความผิดสำเร็จแล้วไม่จำเป็นต้องมีผลเกิดขึ้น สาเหตุที่กฎหมายกำหนดโทษสำหรับความผิดดังกล่าวเนื่องจาก ผู้กระทำความผิดที่มีพฤติกรรมขั้บรณชณะในระหว่างเมาสุรานั้น การกระทำดังกล่าวอาจนำไปสู่ความเป็นอันตรายและอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ หรือทรัพย์สินของบุคคลอื่น ได้ รัฐจึงต้องกำจัดการกระทำที่จะนำไปสู่ความเป็นอันตราย ตั้งแต่เริ่มแรกเพื่อความปลอดภัยของสังคม²

การกระทำความผิดฐานขั้บรณชณะเมาสุรานั้นไม่ได้มีโทษตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 เท่านั้น ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดขั้บรณชณะระหว่างเมาสุราจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ บาดเจ็บสาหัส หรือถึงแก่ความตาย ยังเป็นการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 390 มาตรา 300 และ 291 อีกด้วย เนื่องจากกรณีขั้บรณชณะเมาสุราแล้วก่อให้เกิดผู้อื่นได้รับความเสียหายตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาถือว่าเป็นการกระทำโดยประมาท ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าการขั้บรณชณะเมาสุรานั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หากการกระทำดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัสต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และหากการกระทำดังกล่าวทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

² ศุภวรรณ พันธุสินานันท์. (2556). *มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมสำหรับผู้กระทำความผิดฐานขั้บรณชณะมึนเมาในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต กฎหมายอาญา, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 47.

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 66 ได้บัญญัติไว้ว่า “ความมีนเมาเพราะเสพสุรา หรือสิ่งเมาอย่างอื่นจะยกขึ้นเป็นข้อแก้ตัวตามมาตรา 65 ไม่ได้ เว้นแต่ความมีนเมานั้นจะเกิดขึ้นโดยผู้เสพไม่รู้ว่าสิ่งนั้นจะทำให้มีนเมา หรือได้เสพโดยถูกขังใจให้เสพ และได้กระทำความผิดในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ ผู้กระทำความผิดจึงจะได้รับการยกเว้นโทษสำหรับความผิดนั้น แต่ถ้าผู้นั้นยังสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้าง หรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้าง ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้”

เป็นบทบัญญัติที่เป็นการวางหลักทั่วไปที่ห้ามมิให้ยกเรื่องความมีนเมาที่เกิดจากการเสพสุราโดยสมัครใจมาเป็นข้ออ้างให้ไม่ต้องรับโทษ ดังนั้นในกรณีที่ผู้กระทำความผิดขับรถในขณะที่เมาสุรา ผู้กระทำความผิดจะยกความมีนเมาเพราะการดื่มสุรานี้ มาเป็นข้ออ้างเพื่อไม่ให้ตนเองต้องรับโทษไม่ได้

และตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 291 เป็นบทบัญญัติว่าด้วยการกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย มาตรา 300 เป็นบัญญัติว่าด้วยการกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส และมาตรา 390 เป็นบทบัญญัติว่าด้วยการกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ การกระทำโดยประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรคสี่ หมายถึงการกระทำความผิดมิใช่โดยเจตนา แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจะต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้แต่หาได้ใช้เพียงพอไม่ บุคคลที่จะได้รับโทษตามมาตรานี้ต้องมีการกระทำในลักษณะประมาท หากผู้กระทำมิได้มีการกระทำโดยประมาท ผู้กระทำย่อมไม่อาจมีความผิดตามมาตรานี้ และแม้ว่าผู้ที่ขับรถในขณะที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดจะมีความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 แต่การฝ่าฝืนสิ่งทีกฎหมายกำหนดไม่ได้ถือว่าเป็นการกระทำโดยประมาท การกระทำใดจะเป็นการกระทำโดยประมาทหรือไม่นั้นจะต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรคสี่ ดังนั้นผู้ที่ขับรถในขณะที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเส้นเลือดเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด แม้จะเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 แต่ก็ยังถือไม่ได้ว่าผู้กระทำนั้นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา ทั้งนี้จะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงว่าผู้กระทำความผิดมีการกระทำในลักษณะประมาทหรือไม่ และการกระทำโดยประมาทนั้นก่อให้เกิดผลร้ายแก่ผู้อื่นหรือไม่ซึ่งต้องพิจารณาพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิดและข้อเท็จจริงเป็นรายคดีไป³

³ จินตนา จจิตรัตน์. (2559). *ความรับผิดชอบทางอาญากรณีเมาแล้วขับ*. การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกกฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. หน้า 73.

ดังนั้นประมวลกฎหมายอาญาจึงไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจับรถขณะเมาสุราโดยตรง ทั้งที่พฤติกรรมดังกล่าวมีแนวโน้มว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมเป็นอย่างมาก ดังนั้นเมื่อประมวลกฎหมายอาญาไม่เพียงพอต่อการที่รัฐจะจัดการกับการกระทำความผิดในลักษณะนี้ รัฐจึงต้องมีมาตรการทางกฎหมายที่จะนำมาป้องปราม ลงโทษ และแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดเพื่อให้เกิดหลักกฎหมายเฉพาะที่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดต่อไป⁴

3.1.2 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 143 บัญญัติว่า “เมื่อได้รับความเห็นและสำนวนจากพนักงานสอบสวนดังกล่าวในมาตราก่อน ให้พนักงานอัยการปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่มีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้ออกคำสั่งไม่ฟ้อง แต่ถ้าไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้สั่งฟ้องและแจ้งให้พนักงานสอบสวนส่งผู้ต้องหามาเพื่อฟ้องต่อไป

(2) ในกรณีมีความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้ออกคำสั่งฟ้องและฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ถ้าไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้สั่งไม่ฟ้อง”

แม้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 143 จะให้อำนาจพนักงานอัยการในการใช้ดุลพินิจสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีอาญาได้อย่างอิสระ แม้ผลสอบสวนจะปรากฏว่าผู้ต้องหากระทำความผิด และมีพยานหลักฐานเพียงพอ แต่หากพนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่ควรสั่งฟ้องด้วยเหตุผลตามหลักอาชญาวิทยา เหตุผลเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของสังคม หรือเหตุผลเกี่ยวกับความจำเป็นทางพยานหลักฐาน ฯลฯ พนักงานอัยการมีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจสั่งไม่ฟ้องคดีนั้นได้⁵

ดังนั้นพนักงานอัยการจึงมีบทบาทสำคัญในการนำมาตรการชะลอฟ้องมาปรับใช้กับประเทศไทย เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้อำนาจพนักงานอัยการในการใช้ดุลพินิจในการสั่งฟ้องคดีโดยอิสระ หากพนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่ควรสั่งฟ้องคดีโดยมีเหตุผลอันสมควร หรือการนำมาตรการอื่นมาใช้แทนการฟ้องคดี เช่น การชะลอฟ้องเพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณของภาครัฐ และเป็นการช่วยลดปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาลได้

⁴ ศุภวรรณ พันธุลีมานันท์. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 2. หน้า 46.

⁵ ปวีณา นารีเลิศ. (2563). การชะลอฟ้องคดีอาญา ศึกษากรณี ความผิดด้านฉลากสินค้าตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522. สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม. หน้า 41- 44

3.1.3 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

3.1.3.1 ความผิดฐานขับรถขณะเมาสุรา

ความผิดฐานขับรถขณะเมาสุราตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 เป็นการกระทำความผิดที่มีโทษทางอาญาประเภท Mala Prohibita มีลักษณะเป็นข้อห้ามที่รัฐกำหนดขึ้น เป็นการห้ามผู้ขับขี่ขับรถขณะเมาสุรา มีขึ้นเพื่อให้เป็นกฏกติกาในการใช้รถใช้ถนนร่วมกันของคนในสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินของคนในสังคม การที่ผู้กระทำความผิดขับรถในขณะเมาสุราหรือมีแอลกอฮอล์ในเส้นเลือดเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ไม่ได้เป็นการกระทำที่เป็นความผิดในตัวเอง (Mala in se) จึงไม่ใช่การกระทำที่ชั่วร้าย หรือขัดต่อศีลธรรม เหมือนกับการฆ่าคนตาย ดังนั้นการกระทำความผิดฐานดังกล่าวจึงไม่เป็นอาชญากรรม⁶

บุคคลจะกระทำความผิดฐานขับรถขณะเมาสุราได้นั้น ต้องมีการตรวจสอบด้วยการตรวจ หรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพสุราตามข้อ 2 แห่งประกาศกรมขนส่งทางบก เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจ หรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพสุรา และกำหนดเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบหรือสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประจำรถในขณะปฏิบัติหน้าที่รับตรวจหรือทดสอบ พ.ศ. 2544 กล่าวคือ การตรวจหรือทดสอบหาระดับหรือปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด โดยกฎกระทรวงฉบับที่ 21 (พ.ศ. 2560) ออกตามความในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ได้กำหนดไว้ว่า ในการทดสอบว่าผู้ขับขี่เมาสุราหรือไม่นั้น ให้กระทำการตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่ ได้ 3 วิธีคือ⁷ การวัดลมหายใจด้วยเครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจสอบ หรือทดสอบโดยวิธีเป่าลมหายใจ (Breath Analyzer Test) และอ่านค่าของแอลกอฮอล์ในเลือดเป็นมิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ การตรวจจากปัสสาวะ และการตรวจจากเลือด ซึ่งจะใช้วิธีการตรวจจากปัสสาวะและจากเลือดก็ต่อเมื่อไม่สามารถที่จะตรวจด้วยวิธีการวัดลมหายใจเท่านั้น

ถ้ากรณีตรวจวัดจากเลือด แล้วผลปรากฏว่ามีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ให้ถือว่าเมาสุรา เว้นแต่ผู้ขับขี่กรณีดังต่อไปนี้ แต่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกิน 20 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ก็ถือว่าเมาสุรา

- 1) ผู้ขับขี่ซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- 2) ผู้ขับขี่ที่ได้รับใบอนุญาตชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์
- 3) ผู้ขับขี่ที่มีใบขับขี่ประเภทอื่น ซึ่งใช้แทนกันไม่ได้

⁶ สุวรรณ พันธ์ภูมิพันธ์. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 2. หน้า 40.

⁷ จินตนา ขจิตร์รัตน์. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 3. หน้า 65.

4) ผู้ขับขี่ที่ถูกยกเลิกใบขับขี่ หรืออยู่ระหว่างการพักใช้งานใบขับขี่

กรณีตรวจวัดจากลมหายใจหรือปัสสาวะ จะถือว่าเมาสุราได้นั้น ให้เทียบปริมาณแอลกอฮอล์โดยใช้ปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเป็นเกณฑ์มาตรฐานดังนี้ กรณีตรวจวัดจากลมหายใจให้ใช้ค่าสัมประสิทธิ์ในการแปลงค่าเท่ากับ 2,000 และกรณีตรวจวัดจากปัสสาวะให้ใช้ค่าสัมประสิทธิ์ในการแปลงค่าเท่ากับเศษ 1 ส่วน 1.3

ดังนั้นการที่บุคคลใดมีปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกายเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดและขับรถในขณะนั้น บุคคลนั้นกระทำความผิดฐานขับรถในระหว่างเมาสุราตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 และหากการกระทำดังกล่าวทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ บาดเจ็บสาหัส หรือเสียชีวิต นอกจากจะได้รับโทษจำคุกและโทษปรับแล้ว ยังอาจโดนพักใบอนุญาตขับขี่หรือยกเลิกใบอนุญาตขับขี่อีกด้วย

3.1.3.2 มาตรการการลงโทษทางกฎหมาย

ในประเทศไทยได้มีการกำหนดบทลงโทษผู้กระทำความผิดฐานขับรถขณะเมาสุราทั้งโดยตรงและโดยอ้อมกล่าวคือ มีทั้งบทลงโทษในกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดขึ้น และมาตรการต่างๆ ที่กำหนดขึ้นเพื่อป้องกันยับยั้งมิให้มีการกระทำความผิดอีก มีทั้งโทษทางอาญา เช่น โทษปรับ โทษจำคุก และโทษทางปกครอง เช่น การพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ การเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่

มาตราที่บังคับใช้โดยตรงกับการกระทำความผิดฐานขับรถขณะเมาสุราคือ มาตรา 43 (2) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ซึ่งได้กำหนดไว้ว่าห้ามมิให้ผู้ขับขี่รถยนต์ขณะเมาสุราหรือเมาของอย่างอื่น

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 มาตรา 4 ได้ให้นิยามของคำว่า “สุรา” ไว้ว่า เครื่องดื่มที่มีเอทิลแอลกอฮอล์ หรือ Ethanol ผสมอยู่ในปริมาณไม่เกิน 60 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถใช้ดื่มได้ แอลกอฮอล์มีฤทธิ์ทำให้หัวใจเต้นเร็ว เส้นเลือดขยายตัว การดื่มแอลกอฮอล์ที่มีความเข้มข้นสูงอาจทำให้มีการอักเสบของเยื่อทางเดินอาหารได้ ผลของแอลกอฮอล์ต่อระบบร่างกายที่สำคัญที่สุดคือระบบประสาท และผลของแอลกอฮอล์ต่อระบบประสาทนั้น จะเหมือนยาสลบทุกประการที่เป็นยาสลบที่เร็ว คือต้องรับประทานมากถึงจะสลบแต่จะสลบในช่วงเวลาสั้น ถ้ามีปริมาณมากที่ทำให้การสลบเพียงเล็กน้อยอาจทำให้ถึงตายได้ ระดับของการกดประสาทจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปริมาณของแอลกอฮอล์ในร่างกาย⁸

⁸ วรรณิ พัฒนาศิริ. (2555). *กระบวนการยุติธรรมกับการแก้ไขปัญหาเมาแล้วขับ, หลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น วันที่ 10*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลตุลาการ สำนักงานยุติธรรม. หน้า 6.

ส่วนสิ่งมีนมนั้น หมายถึง สารที่มีฤทธิ์ทำให้เกิดผลต่อจิตใจ เช่น ยาบางประเภท รวมถึงสิ่งที่มีลักษณะมีฤทธิ์ในทางระงับประสาท ด้วยการเสพ คือการนำเข้าสู่ร่างกายด้วยวิธีใดก็ได้ ไม่ว่าจะปาก จมูก หรืออวัยวะอื่นใด'

ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 66 บัญญัติว่า “ความมีนเมา เพราะเสพสุราหรือของเรอย่างอื่นจะ ยกเป็นข้อแก้ตัวตามมาตรา 65 ไม่ได้เว้นแต่ความมีนมนั้นจะเกิดโดยผู้เสพไม่ว่าสิ่งนั้นจะทำให้มีนเมาหรือได้ถูกขื่นใจให้เสพและได้กระทำความผิดในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิดชอบหรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ผู้กระทำความผิดนั้นจะ ได้รับยกเว้นโทษสำหรับความผิดนั้น แต่ถ้า ผู้นั้นยังสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้างหรือยังสามารถบังคับตนเองได้ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้”

ดังนั้นความหมายของคำว่า “มีนเมา” หมายถึง พิษของสารที่ร่างกายได้รับเข้าไป และออกฤทธิ์ต่อร่างกายโดยเฉพาะสมอง ทำให้เกิดอาการจิตขุ่นได้ชั่วคราวถึงขนาดเป็นโรคจิตได้ แต่เมื่อพิษของสารนั้นหมดไปภาวะมีนเมาก็จะหมดไปด้วย ส่วนความหมายคำว่า “มีนเมา” ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 66 นั้นน่าจะหมายถึงภาวะที่สมองถูกรบกวนด้วยสารที่มีฤทธิ์ โดยตรงต่อสมองอาจถึงระดับโรคจิตหรือจิตฟั่นเฟือนในระดับวิกลจริตชั่วคราว⁹

การที่บุคคลใดฝ่าฝืนพระราชบัญญัติจราจรทางบก มาตรา 43 (2) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งพักใบอนุญาตขับขี่ของผู้กระทำความผิดมีกำหนดไม่น้อยกว่าหกเดือน หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ และถ้าการขับรถขณะเมาสุราเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งถึงห้าปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท และให้ศาลมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้กระทำความผิดมีกำหนดไม่น้อยกว่าหนึ่งปี หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่

หากการกระทำความผิดทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองถึงหกปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสองหมื่นบาท และให้ศาลมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้กระทำความผิดมีจำนวนไม่น้อยกว่าสองปี หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ และถ้าการกระทำความผิดเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ของผู้กระทำความผิด ตามมาตรา 160 ตรีแห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

และในมาตรา 162 ได้กำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดขับรถขณะเมาสุราไว้ว่า “ในคดีที่ผู้ขับขี่ต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอัน

⁹ จิตติ ดิงสภักดิ์. (2555). *กฎหมายอาญาภาค 1* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง. หน้า 470.

¹⁰ วรรณ พัฒนาศิริ. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 8. หน้า 7.

เกี่ยวกับรถนั้น ๆ นอกจากจะได้รับโทษสำหรับการกระทำความผิดแล้ว ถ้าศาลเห็นว่าหากให้ผู้นั้นขับรถต่อไปอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ให้ศาลมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้นได้

ในกรณีที่ศาลเห็นว่า พฤติกรรมของผู้กระทำผิดตามวรรคหนึ่งยังอยู่ในวิสัยที่จะแก้ไขฟื้นฟูได้ ศาลอาจมีคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้นและให้ผู้นั้นทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ภายใต้เงื่อนไขและระยะเวลาที่ศาลกำหนด โดยให้อยู่ในความดูแลของพนักงานคุมประพฤติ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์การซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริการสังคม การกุศลสาธารณะ หรือสาธารณประโยชน์ที่ยินยอมรับดูแลด้วยก็ได้ และถ้าความปรากฏในภายหลังว่าผู้กระทำผิดดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ให้ศาลมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้นตามวรรคหนึ่ง

ผู้ใดขับรถในระหว่างที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ตามคำสั่งของศาล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีและปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท”

ดังนั้น โทษตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ที่กำหนดไว้สำหรับความผิดฐานขับรถขณะเมาสุรานั้น ได้กำหนดไว้ทั้งโทษทางอาญา ที่มีทั้งโทษปรับและโทษจำคุก และยังรวมไปถึงการกำหนดโทษทางปกครองที่มีการพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ อีกทั้งยังให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจในการพิพากษาให้มีเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ของผู้กระทำความผิดอีกด้วย

3.1.3.3 การลงโทษตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

แม้การกระทำความผิดฐานขับรถขณะเมาสุราจะมีโทษตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 และตามประมวลกฎหมายอาญา แต่ก็ยังไม่สามารถยับยั้งการกระทำความผิดดังกล่าวได้รัฐจึงบัญญัติกฎหมายอื่น ๆ เพื่อเป็นการบังคับใช้ทางอ้อม โดยมีจุดประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาเมาแล้วขับ เช่นพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2511 ได้กำหนดมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในด้านต่างๆ โดย กำหนดในเรื่องของการห้ามมิให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ต่าง ๆ ตามมาตรา 27 และการห้ามมิให้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณต่าง ๆ ตามมาตรา 31 และยังมีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีที่ห้ามมิให้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในขณะขับรถหรือในขณะที่โดยสารอยู่บนรถ ห้ามมิให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในพื้นที่ต่างๆ เช่น โรงงาน ในบริเวณรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ สวนสาธารณะ สถานีรถไฟท่าเรือโดยสาร สถานีขนส่ง เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้มีการกำหนดวันและเวลาในการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้อีกด้วย

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาความผิดฐานขับรถขณะเมาสุราตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 แล้วเห็นว่า รัฐให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาคาการกระทำความผิดฐานขับรถระหว่าง

เมาสุราหรือเมาแล้วขับเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดโทษทางอาญา โทษทางปกครองหรือ มาตรการต่างๆ ที่จะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดมิให้กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก แต่อย่างไรก็ตาม จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ปริมาณรถบนท้องถนนที่เพิ่มมากขึ้น จึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ปัจจุบันยังคงพบเห็นการกระทำความผิดฐานขับรถขณะเมาสุราเป็นจำนวนมาก และจะพบมากยิ่งขึ้นในช่วงของ 7 วันอันตราย หรือช่วงเทศกาลปีใหม่และเทศกาลสงกรานต์ซึ่งเป็นช่วงที่ ประชาชน เดินทางกลับภูมิลำเนามีการใช้รถใช้ถนนเป็นจำนวนมากก็จะยิ่งส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุบน ท้องถนนขึ้นเป็นจำนวนมาก และสาเหตุหลักของอุบัติเหตุดังกล่าวคือเมาสุรา การบัญญัติกฎหมาย เพื่อกำหนดโทษและมาตรการต่าง ๆ จึงยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 กฎหมายต่างประเทศ

3.2.1 ประเทศฝรั่งเศส

3.2.1.1 แนวคิดในการชะลอพียง

ประเทศฝรั่งเศสมีการปฏิวัติเมื่อปี ค.ศ. 1789 ฝ่ายนิติบัญญัติของผู้ก่อการปฏิวัติไม่ไว้วางใจในการใช้อำนาจของผู้พิพากษาและพนักงานอัยการ จึงได้ออกกฎหมายเกณฑ์ในการสังคดี ตามกฎหมายปรากฏในรัฐบัญญัติฉบับลงวันที่ 16-19 กันยายน ค.ศ. 1791 ลักษณะ 5 มาตรา 6 และ มาตรา 20 ต่อมาในปีค.ศ. 1808 ได้มีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาไต่สวนคดีอาญา แต่ก็ได้ไม่ได้มีการบัญญัติเรื่องการสั่งพียงไม่พียงคดีอาญาของพนักงานอัยการไว้ซึ่งมีนักกฎหมายบาง ท่านให้ความเห็นว่าบัญญัติไม่ได้ห้ามมิให้พนักงานอัยการสั่งคดีโดยใช้ดุลพินิจ เป็นเพียงแต่ บทบัญญัติกฎหมายที่กำหนดหน้าที่ให้พนักงานอัยการแจ้งให้ผู้พิพากษาทราบเมื่อจะพียงคดีเท่านั้น ต่อมาในปีค.ศ. 1958 จึงได้มีการบัญญัติเรื่องอำนาจการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการในการสั่ง พียงคดีไว้ในมาตรา 40¹¹

ต่อมาในปี ค.ศ. 1994 ประเทศฝรั่งเศสประสบปัญหา มีปริมาณคดีที่ขึ้นสู่การ พิจารณาของศาลเป็นจำนวนมาก จึงมีการเสนอร่างแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา และได้มีการเสนอมาตรการชะลอพียงที่เรียกว่า “คำสั่งทางอาญา” ซึ่งคดีที่จะสามารถใช้ มาตรการคำสั่งทางอาญาได้นั้นต้องเป็นความผิดที่มีโทษปานกลาง ไม่ก่อผลกระทบร้ายแรงต่อ ความสงบสุขของสังคมและให้อำนาจพนักงานอัยการสามารถออกคำสั่งยุติคดีได้เอง แต่ตุลาการ รัฐธรรมนูญฝรั่งเศส (Le Conseil Constitutionnel) พิจารณาแล้วเห็นว่าร่างกฎหมายฉบับนี้ขัดกับ

¹¹ ธานี เสนาธิปดี. (2561). *บทบาทของศาลในการตรวจสอบการชะลอพียงคดีอาญา*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร มหาบัณฑิต สาขากฎหมายอาญา, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 86.

รัฐธรรมนูญของฝรั่งเศส โดยได้ให้เหตุผลในคำวินิจฉัยเลขที่ 95-360 DC เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1995 ว่า “บทบัญญัติในร่างแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เรื่องชะลอฟ้องที่ให้อำนาจพนักงานอัยการสามารถชะลอฟ้องและกำหนดเงื่อนไขคุมประพฤติ เช่น การจ่ายค่าปรับให้กับรัฐตามที่พนักงานอัยการกำหนด การเยียวยาผู้เสียหาย การยอมให้ยึดทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินที่มีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด การทำงานบริการสังคมให้กับหน่วยงานของรัฐ เป็นเวลา 40 ชั่วโมง เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรการบางประการของการชะลอฟ้อง เป็นมาตรการที่กระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพปัจเจกชน ซึ่งหากศาลเป็นผู้กำหนดให้ใช้มาตรการดังกล่าวจะเป็นโทษทางอาญา แม้ว่าผู้ต้องหาจะยินยอม การกำหนดและบังคับมาตรการควบคุมความประพฤติของผู้ต้องหาดังกล่าวจะไม่สามารถกระทำได้โดยองค์กรที่มีอำนาจฟ้องร้องดำเนินคดี ดังนั้นบทบัญญัติที่ให้พนักงานอัยการมีอำนาจกำหนดและบังคับมาตรการคุมประพฤติ โดยที่ไม่ผ่านสารซึ่งขัดต่อหลักการตามรัฐธรรมนูญ”¹²

ในปีค.ศ. 1999 รัฐบาลจึงเสนอร่างกฎหมายที่แก้ไขกฎหมายดังกล่าวใหม่ โดยได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของฝรั่งเศส มาตรา 41-2 และมาตรา 41-3 พร้อมเรียกชื่อมาตรการดังกล่าวใหม่ว่า “ความตกลงทางอาญา” โดยได้กำหนดเงื่อนไขว่าหากพนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นควรชะลอฟ้องในคดีใด ให้พนักงานอัยการมีหน้าที่ต้องเสนอเรื่องต่อศาลเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบความเห็นของพนักงานอัยการก่อน และต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาในการชะลอฟ้องด้วย¹³

3.2.1.2 หลักการและวิธีการชะลอฟ้อง

หลักการชะลอฟ้อง

เมื่อพนักงานอัยการฝรั่งเศสมีดุลพินิจอย่างอิสระในการที่จะสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องในคดีอาญา ซึ่งสามารถแบ่งการสั่งไม่ฟ้องคดีอาญาที่มีมูลในประเทศฝรั่งเศสออกเป็น 2 ลักษณะคือ¹⁴

¹² ณรงค์ ใจหาญ. (2552). รายงานผลการศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัยเรื่อง กระบวนการสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในศาลยุติธรรม. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนาสัจดิ์ สำนักงานศาลยุติธรรม. หน้า 117.

¹³ อุทัย อาทิวา. (2546). การใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการกับการลดปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาลในประเทศฝรั่งเศส (2). *วารสารยุติธรรม*. 1(4). หน้า 33.

¹⁴ อุทัย อาทิวา. (2546). การใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการกับการลดปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาลในประเทศฝรั่งเศส (1). *วารสารยุติธรรม*. 1(4). หน้า 16-17.

ลักษณะที่หนึ่ง การสั่งไม่ฟ้องคดีอาญาที่มีมูลโดยไม่มีเงื่อนไขหรือการระงับฟ้อง

เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของฝรั่งเศส ค.ศ. 1958 มาตรา 40 เป็นการวางหลักการฟ้องคดีอาญาโดยดุลพินิจของพนักงานอัยการ (Opportunity Principle) ซึ่งพนักงานอัยการจึงอาศัยอำนาจตามกฎหมายดังกล่าวในการสั่งยุติคดี (Classement sans suite) หากพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นคดีที่ไม่สามารถฟ้องได้ ได้แก่ คดีประเภทที่การกระทำไม่มีความผิด คดีที่มีเหตุตามกฎหมายที่ยกเว้นความผิด คดีที่ไม่สามารถระบุตัวผู้กระทำความผิดได้ หรือ เป็นคดีที่สามารถฟ้องคดี แต่เมื่อพิจารณาแล้วพนักงานอัยการเห็นว่า การสั่งฟ้องผู้ต้องหาไม่เป็นที่ประโยชน์ หรือไม่เหตุที่จะดำเนินคดีกับผู้ต้องหา เช่น ผู้เสียหายไม่ประสงค์เอาผิด สภาพจิตผู้ต้องหาไม่ปกติ ผู้เสียหายมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด

ลักษณะที่สอง การสั่งไม่ฟ้องคดีอาญาที่มีมูลโดยมีเงื่อนไขหรือการชะลอฟ้อง

ในกรณีที่พนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีนี้ควรชะลอการฟ้องไว้ชั่วระยะเวลาหนึ่ง และกำหนดเงื่อนไขคุมประพฤติ ให้ผู้ต้องหาปฏิบัติ และเสนอเรื่องต่อศาลเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อข้อเสนอของพนักงานอัยการ และผู้ต้องหาได้รับสารภาพและยินยอมรับข้อเสนอของพนักงานอัยการด้วย โดยฝ่ายนิติบัญญัติได้กำหนดขอบเขตการใช้มาตรการความตกลงทางอาญาไว้ว่าสามารถใช้ได้เฉพาะกับความผิดฐานมัจฉิมโทษบางฐานซึ่งเห็นว่าไม่ใช่ความผิดร้ายแรง และความผิดลหุโทษบางฐานตามมาตรา 41-2 วรรคแรก ดังนี้¹⁵

(1) การทำร้ายร่างกายจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถประกอบกิจการงานได้เป็นเวลาเกินกว่า 8 วัน ตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 222-11

(2) การทำร้ายร่างกายจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถประกอบกิจการงานได้เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 8 วันหรือผลที่เกิดขึ้นไม่ถึงกับเป็นเหตุให้ไม่สามารถประกอบกิจการงานได้ แต่เป็นการทำร้ายร่างกายที่ได้กระทำลงโดยมีเหตุผลที่ทำให้โทษหนักขึ้นเช่นกระทำต่อผู้เยาว์อายุไม่เกิน 15 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 222-13

(3) การประสังค์ร้ายทางโทรศัพท์หรือการทำให้เกิดเสียงดังจนรบกวนความปกติสุขของผู้อื่น ตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 222-16

(4) การขู่ว่าจะกระทำความผิดอุกกรรจ์และความผิดมัจฉิมโทษแก่ผู้อื่น ตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 222-17 และมาตรา 222-18 วรรคแรก

¹⁵ ธานี เสนาธิบดี. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 11. หน้า 88-93.

(5) การทอดทิ้งครอบครัว ตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสมาตรา 227-3 และมาตรา 227-4

(6) ความผิดที่กระทบต่ออำนาจปกครองผู้เยาว์ ตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 227-5 ถึง มาตรา 227-7 และ มาตรา 227-9 ถึง มาตรา 227-11

(7) ความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 311-3

(8) ความผิดฐานน้อโกง โดยสั่งซื้อและบริโภคอาหารและเครื่องดื่มหรือเข้าอยู่ในโรงแรม โดยรู้ว่าตนไม่สามารถชำระเงินค่าอาหาร ค่าเครื่องดื่ม หรือค่าอยู่ในโรงแรมนั้นได้ ตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 313-5

(9) ความผิดฐานโกงเจ้าหนี้ ตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 314-5 และ มาตรา 314-6

(10) ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 332-1 และ มาตรา 332-2

(11) การขู่ว่าจะทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 322-12 และ มาตรา 322-13

(12) การบอกเล่าความเท็จให้เลื่องลือจนเป็นเหตุให้ประชาชนตื่นตกใจ ตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 322-14

(13) การหมิ่นประมาทเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 433-5

(14) การขัดขืนคำสั่งเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 433-6 และมาตรา 433-7

(15) การทารุณสัตว์ ตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 521-1

(16) การครอบครองอาวุธโดยไม่ชอบ ตามกฎหมายของรัฐบาลบับลงวันที่ 18 เมษายน ค.ศ. 1939

(17) การขับรถในขณะเมาสุรา ตามกฎหมายจราจร มาตรา L. 1er

(18) เสพสารหรือพืชที่จัดว่าเป็นยาเสพติด ตามกฎหมายสาธารณสุข มาตรา 628

ซึ่งความผิดดังกล่าว กฎหมายได้กำหนดโทษจำคุกไว้ไม่เกิน 3 ปี เมื่อพนักงานอัยการพิจารณาแล้ว มีความเห็นว่า ความผิดที่ผู้ต้องหาได้กระทำความผิดขึ้นเป็น

ความผิดตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น พนักงานอัยการมีอำนาจยื่นข้อเสนอซึ่งมีมาตรการต่างๆ การทำงานเพื่อประโยชน์สาธารณะ การยินยอมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดใบอนุญาตขับขีรถยนต์หรือใบอนุญาตล่าสัตว์ไว้เป็นการชั่วคราว การยินยอมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดทรัพย์สินที่มีไว้หรือใช้ในการกระทำความผิด การชำระเงินให้แก่ทางแผ่นดิน และในกรณีที่ปรากฏตัวผู้เสียหายพนักงานอัยการจะต้องเสนอให้ผู้กระทำความผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายภายในกำหนดระยะเวลา 6 เดือน โดยพนักงานอัยการสามารถยื่นข้อเสนอหลายมาตรการตามความเหมาะสมของข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ของการกระทำความผิด เพื่อให้ผู้ต้องหาพิจารณาต่อไปได้

วิธีการชะลอฟ้อง

เมื่อการกระทำความผิดเกิดขึ้น และคดีพยานหลักฐานพอตั้งฟ้องผู้ต้องหา หากพนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการกระทำความผิดฐานที่สามารถใช้มาตรการชะลอฟ้องได้ ให้พนักงานอัยการยื่นข้อเสนอต่อผู้ต้องหา หากผู้ต้องหาให้การรับสารภาพและยินยอมรับข้อเสนอของพนักงานอัยการ พนักงานอัยการจะต้องดำเนินการร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลพิจารณาให้ความเห็นชอบกับข้อเสนอทุกคดี ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคำร้องขอของพนักงานอัยการในกรณีความผิดมหัศจรรย์โทษ คือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลชั้นต้น และในกรณีความผิดลหุโทษ คือผู้พิพากษาศาลแขวง

หากผู้ต้องหาสามารถปฏิบัติตามข้อเสนอของพนักงานอัยการได้ พนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้องคดีมีผลให้คดีระงับ ซึ่งในทางประวัติดอาชญากรรมจะไม่มีกรบันทึกเรื่องของข้อตกลงเพราะไม่มีการฟ้องคดีอาญาและไม่มีคำพิพากษา แต่หากผู้เสียหายไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือได้รับการชดใช้ค่าเสียหายไม่ครบถ้วน ผู้เสียหายสามารถฟ้องคดีต่อศาลมหัศจรรย์โทษเพื่อเรียกร้องให้ผู้ต้องหาชดใช้ความเสียหายในคดีแพ่งได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศสมาตรา 41-2 วรรค 9

ในกรณีที่ผู้ต้องหาไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงหรือปฏิบัติไม่สมบูรณ์ พนักงานอัยการจะต้องนำตัวผู้ต้องหาส่งฟ้องต่อศาลตามกระบวนการพิจารณาปกติ หากศาลมีคำพิพากษาลงโทษ กฎหมายได้กำหนดให้ศาลพิจารณาถึงสิ่งที่ผู้ต้องหาได้ปฏิบัติตามข้อตกลงของพนักงานอัยการ รวมทั้งจำนวนเงินที่ผู้ต้องหาได้ชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายประกอบการลงโทษด้วยตามมาตรา 41-2 วรรค 7 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส¹⁶

¹⁶ ธานี เสนาธิบดี. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 11 . หน้า 94-95.

3.2.1.3 การควบคุมพินิจของพนักงานอัยการ

ในกฎหมายจะให้อิสระแก่พนักงานอัยการในการใช้ดุลพินิจในการสั่งฟ้องคดี แต่เพื่อเป็นการป้องกันเพื่อให้พนักงานอัยการใช้ดุลพินิจอ่านบันทึกลงใจ จึงมีการควบคุมการใช้อำนาจของพนักงานอัยการ 2 ลักษณะดังนี้

ลักษณะที่หนึ่ง การควบคุมโดยองค์กรภายใน เป็นการควบคุมการให้ดุลพินิจของพนักงานอัยการตามสายบังคับบัญชาตามลำดับอาวุโส ซึ่งตามกฎหมายของฝรั่งเศสได้กำหนดให้พนักงานอัยการอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้บัญชาการตามลำดับชั้น โดยจะมีหัวหน้าอัยการประจำศาลชั้นต้น อธิบดีอัยการศาลอุทธรณ์ และอยู่ภายใต้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม¹⁷

ลักษณะที่สอง การควบคุมโดยองค์กรภายนอก

การควบคุมโดยผู้เสียหาย ในกรณีที่ผู้เสียหายไม่ยินยอมหรือไม่ประสงค์ที่จะปฏิบัติตามมาตรการการชะลอฟ้องของพนักงานอัยการ ผู้เสียหายสามารถดำเนินคดีทางแพ่งหรือเข้ามาเป็นคู่ความในคดีแพ่งเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนต่อศาลที่มีเขตอำนาจได้ หากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นแต่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องคดี พนักงานอัยการต้องฟ้องคดีอาญาต่อศาลถือเป็นการควบคุมอีกรูปแบบหนึ่ง¹⁸

การควบคุมโดยศาล เมื่อพนักงานอัยการเห็นว่าคดีใดสามารถใช้มาตรการในการชะลอฟ้องได้ จะต้องร้องขอต่อศาลเพื่อขอให้ศาลพิจารณาและให้ความเห็นชอบกับข้อตกลงทางอาญาของตนที่ได้เสนอผู้ต้องหาทุกคดี

3.2.1.4 การให้อำนาจแก่เจ้าพนักงาน

การดำเนินกระบวนการยุติธรรมของประเทศฝรั่งเศส เป็นกรณีที่รัฐให้อำนาจพนักงานอัยการในการรับคำร้องทุกข์ กล่าวโทษ และพิจารณาว่าจะดำเนินการอย่างไรกับผู้ต้องหา หากพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำความผิดนั้นเป็นความผิดมิชฌิม โทษหรือลหุโทษที่สามารถใช้มาตรการการชะลอฟ้องหรือความตกลงทางอาญา ได้ซึ่งเป็นกรณีที่รัฐให้อำนาจพนักงานอัยการในการใช้ดุลพินิจในการที่จะสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องคดีอาญา¹⁹

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษามาตรการการชะลอฟ้องของประเทศฝรั่งเศสแล้วพบว่าเมื่อประเทศฝรั่งเศสประสบปัญหาเกี่ยวกับปริมาณคดีที่เข้าสู่ศาลเป็นจำนวนมาก จึงได้มีการเสนอมาตรการเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยได้มีการเสนอมาตรการการชะลอฟ้องโดยมีชื่อเรียกว่า

¹⁷ กฎฎีกาแห่งรัฐ ฉบับที่ 58-1270 มาตรา 5.

¹⁸ โกเมน ภัทรภิรมย์. (2526). *การฟ้องคดีอาญาในประเทศฝรั่งเศส*. กรุงเทพฯ: ศรีสมบัติการพิมพ์. หน้า 94.

¹⁹ บดินทร วิทยาภรณ์. (2564). การยุติการดำเนินคดีอาญาโดยใช้ดุลพินิจในชั้นก่อนฟ้องคดี. *วารสารคณะนิติศาสตร์*. 12(1). หน้า. 55.

“ความตกลงทางอาญา” ซึ่งให้อำนาจพนักงานอัยการสามารถใช้ดุลพินิจในการสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีได้ และกำหนดเงื่อนไขว่าหากพนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นควรชะลอฟ้องคดีใดให้พนักงานอัยการมีหน้าที่เสนอเรื่องต่อศาลเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบของพนักงานอัยการก่อน และต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาในการชะลอฟ้องด้วย คดีที่พนักงานอัยการสามารถชะลอฟ้องได้คือคดีความผิดฉ้อฉล โทษบางฐานที่ไม่ร้ายแรงและความผิดลหุโทษบางฐานเท่านั้น

3.2.2 ประเทศญี่ปุ่น

3.2.2.1 แนวคิดในการชะลอฟ้อง

ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศญี่ปุ่น มาตรา 248 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการพิจารณาเรื่องการสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดี ซึ่งเรียกว่า “หลักการฟ้องคดีโดยดุลพินิจ” (kiso bengi shugi, opportunity principle) โดยจะพิจารณาถึงสาระสำคัญ คือ อายุพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิด ความหนักเบาของฐานความผิด สภาพแวดล้อมของผู้กระทำความผิด และสภาพการณ์ภายหลังการกระทำความผิด หากพนักงานอัยการเห็นว่าคำสั่งฟ้องไม่มีความจำเป็น พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งไม่ฟ้องได้ เมื่อพิจารณาจากมาตรานี้ใช้คำว่า “ไม่ฟ้อง” มิใช่คำว่า “ชะลอฟ้อง”²⁰

การชะลอฟ้องจึงเกิดจากวิธีปฏิบัติของพนักงานอัยการญี่ปุ่นในอดีต แต่ต่อมาก็ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางจนถึงปัจจุบัน อีกทั้งการชะลอการฟ้องนี้แตกต่างกับการสั่งไม่ฟ้อง กล่าวคือ เมื่อผู้ต้องหาได้รับการชะลอการฟ้องแล้วมีการกระทำความผิดซ้ำอีก พนักงานอัยการสามารถสั่งเพิกถอนการชะลอการฟ้อง แล้วสั่งฟ้องผู้ต้องหาทั้งในฐานความผิดที่มีการชะลอการฟ้องและความผิดใหม่ที่ได้กระทำ และการชะลอฟ้องเป็นเพียงการยุติคดีไว้เพียงชั่วคราวหนึ่ง โดยมีเงื่อนไขให้ผู้กระทำความผิดปฏิบัติในระหว่างระยะเวลาที่มีการชะลอฟ้อง หากผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข หรือฝ่าฝืนเงื่อนไข พนักงานอัยการจะสั่งฟ้องคดี ทำให้คดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตามปกติต่อไป

ในปี ค.ศ. 1882 ประเทศญี่ปุ่นได้บัญญัติกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฉบับแรกขึ้น เรียกว่า Chizaihou โดยได้รับหลักการมาจากกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส ซึ่งเป็นการใช้หลักการ

²⁰ Shigemitsu Dando. (1970) . *System of Discretionary Prosecution in Japan*. The American Journal of Comparative Law Vol. 18, No. 3 .Oxford University Press. p. 519-531.

ฟ้องคดีโดยกฎหมายกล่าวคือ เมื่อมีพยานหลักฐานพอฟ้องพนักงานอัยการจะต้องสั่งฟ้อง ส่งผลให้ในชั้นพนักงานอัยการ การสั่งไม่ฟ้องมีประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์²¹

ต่อมาในปี ค.ศ. 1885 เมื่อรัฐมนตรีว่าการยุติธรรมออกตรวจเยี่ยมศาลในหลายจังหวัดจึงได้พบว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่ที่อยู่ในเรือนจำ ทั้งคดีอยู่ระหว่างพิจารณาและมีคำพิพากษาแล้ว ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ หรือความผิดเล็กน้อย หรือคดีนอกลง หรือคดีที่ควรเป็นคดีแพ่ง รวมถึงการฝ่าฝืนระเบียบ หรือไม่มีเจตนากระทำความผิด หากยังเป็นเช่นนี้ต่อไปจะทำให้ประเทศญี่ปุ่นใช้เงินเป็นจำนวนมาก ที่ในการเลี้ยงดูผู้ต้องขัง ประกอบกับขณะนั้นประเทศญี่ปุ่นเตรียมทำสงครามซึ่งจะต้องใช้เงินเป็นจำนวนมาก รัฐมนตรีจึงให้คำแนะนำแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ว่าให้ดำเนินการควบคุมปริมาณคดีที่จะขึ้นสู่ศาลโดยพิจารณาถึงความหนักเบาของข้อหาในกรณีที่เป็นคดีที่มีลักษณะไม่ร้ายแรง ควรใช้วิธีตักเตือนผู้ต้องหา เพื่อมิให้กระทำความผิดแล้วปล่อยตัวมากกว่าฟ้องคดีให้ศาลลงโทษ เพื่อเป็นการลดจำนวนผู้ต้องขังและลดงบประมาณของประเทศ จึงเป็นที่มาของการใช้หลักฟ้องคดีโดยดุลพินิจของประเทศญี่ปุ่น แม้กฎหมายจะยังกำหนดให้ใช้หลักการฟ้องคดีโดยกฎหมายอยู่ก็ตาม²²

ในปี ค.ศ. 1889 ได้มีการขยายขอบเขตของหลักการฟ้องคดีโดยใช้ดุลพินิจ กล่าวคือ มีคำสั่งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมออกประกาศแจ้งไปยังอัยการสูงสุด รองอัยการสูงสุด และอัยการจังหวัดว่า ในคดีที่เป็นความผิดเล็กน้อยที่พยานหลักฐานไม่ชัดเจน หรือคดีที่ระดับของความเสียหายเล็กน้อย เมื่อพิจารณาเรื่องประโยชน์สาธารณะแล้วการลงโทษผู้กระทำความผิดไม่อาจก่อให้เกิดประโยชน์ จึงควรมีคำสั่งไม่ฟ้อง ซึ่งการสั่งไม่ฟ้องดังกล่าวให้พิจารณาถึงชนิดของการกระทำความผิด ตัวผู้กระทำความผิด สภาพของท้องที่ที่เกิดเหตุ โดยคำสั่งและประกาศดังกล่าวเป็นประกาศใช้มาตรการคดีความผิดเล็กน้อยของตำรวจและพนักงานอัยการจากคำสั่งของรัฐมนตรีดังกล่าวส่งผลให้ในปี ค.ศ. 1905 อัตราการสั่งไม่ฟ้องคดีสูงขึ้น จาก 20 เปอร์เซ็นต์ เป็น 50 เปอร์เซ็นต์ จนได้มีการใช้คำว่า “ชะลอฟ้อง” เป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1908²³

เมื่อผู้กระทำความผิดได้รับการชะลอฟ้อง พนักงานอัยการจะกำหนดระยะเวลาให้แก่ผู้กระทำความผิด และระยะเวลานั้นอาจจะมีการเพิกถอนการชะลอฟ้อง แล้วนำคดีขึ้นสู่ศาล

²¹ เสนีย์ หวายทิพย์. (2556). *การนำหลักชะลอฟ้องมาใช้ในคดีอาญาฐานละเมิดลิขสิทธิ์*. การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกกฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. หน้า 55.

²² ภูมิชาย ทานันทยพงศ์. (2551). *มาตรการตรวจสอบการสั่งชะลอฟ้อง*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. หน้า 23.

²³ เสนีย์ หวายทิพย์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 21. หน้า 56.

ตามกระบวนการพิจารณาตามปกติได้ โดยพนักงานอัยการจะแจ้งระยะเวลานั้นให้แก่ตำรวจ เพื่อให้ติดตามสอดส่องดูแลความประพฤติของผู้กระทำความผิดในระยะเวลาดังกล่าว แล้วรายงานว่าการฟ้องหรือยกเลิกการติดตาม โดยให้ตำรวจจัดทำบัญชีผู้ได้รับการชะลอฟ้อง ระยะเวลาที่ต้องติดตามสอดส่อง และผลของการสอดส่อง แล้วบันทึกไว้²⁴

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1912 ประเทศญี่ปุ่นเข้าสู่ช่วงยุคไทโซ หลักการดำเนินคดีโดยดุลพินิจได้ขยายขอบเขตมากขึ้นไม่ได้จำกัดเฉพาะคดีเล็กน้อย แต่ได้นำมาใช้กับคดีวางเพลิงฆ่าตัวตาย ปล้นทรัพย์และข่มขืนอีกด้วย และในปี ค.ศ. 1918 ได้มีการอธิบายถึงความแตกต่างระหว่างการชะลอฟ้องกับการปล่อยตัวผู้กระทำความผิดในความผิดเล็กน้อยไว้ว่า การชะลอฟ้องไม่จำเป็นต้องเป็นการกระทำความผิดในเรื่องเล็กน้อย แต่พิจารณาจากพฤติกรรมของผู้ต้องหา มีการติดตามดูแลพฤติกรรมในระหว่างระยะเวลามีการชะลอฟ้อง หากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามหรือความผิดไม่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น พนักงานอัยการก็จะสั่งฟ้องคดี นำคดีเข้าสู่กระบวนการพิจารณาต่อไป แต่การปล่อยตัวผู้กระทำความผิดในคดีเล็กน้อย พิจารณาจากฐานความผิด หากเป็นเรื่องเล็กน้อยจะปล่อยตัวไป เพื่อไม่ให้ผู้กระทำความผิดต้องรับภาระในการดำเนินคดี²⁵

ในปี ค.ศ. 1992 ประเทศญี่ปุ่นได้มีการบัญญัติให้ใช้หลักการดำเนินคดีโดยดุลพินิจไว้เป็นครั้งแรก ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 279 ซึ่งข้อความในกฎหมายมีลักษณะทำนองเดียวกับประมวลกฎหมายของประเทศญี่ปุ่นในปัจจุบัน นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1992 เป็นต้นมา อัตราการชะลอฟ้องในประเทศญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นเกือบ 70 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศญี่ปุ่นได้มีการบัญญัติหลักการฟ้องคดีโดยดุลพินิจ ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 248 จนมาถึงปัจจุบัน²⁶

สาเหตุที่ต้องมีการชะลอฟ้อง มีดังต่อไปนี้²⁷

สาเหตุที่หนึ่ง หลีกเลี่ยงการจำคุกในระยะสั้นในคดีที่เป็นการกระทำความผิดเล็กน้อย ด้วยระยะเวลาที่สั้นไม่เพียงพอต่อการสอบอบรมผู้ต้องขัง และยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังเรียนรู้วิธีการกระทำความผิดหรือสิ่งชั่วร้ายอย่างอื่นจากนักโทษในเรือนจำอีกด้วย

สาเหตุที่สอง หลีกเลี่ยงการมีมลทิน (stigma) ของผู้กระทำความผิด สังคมของประเทศญี่ปุ่นมองว่า การที่พนักงานอัยการสั่งฟ้องผู้กระทำความผิดคนใด คนนั้นคือผู้ที่กระทำ

²⁴ ปวีณา นารีเลิศ. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 5. หน้า 60.

²⁵ ปวีณา นารีเลิศ. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 5. หน้า 60.

²⁶ เสนีย์ หวายทิพย์. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 21. หน้า 56-57.

²⁷ ศิระ บุญภินันท์. (2541). โครงสร้างกระทรวงยุติธรรมและงานอัยการของญี่ปุ่น. *บทบัณฑิตย์*, 54(2). หน้า 159-160.

ความคิดจริงจึงได้ถูกฟ้อง ส่งผลให้ผู้กระทำความผิดมีประวัติติดตัว และมีผลต่อการกลับคืนสังคมของผู้กระทำความผิด

สาเหตุที่สาม เป็นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด กล่าวคือ เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งชะลอฟ้องและกำหนดเงื่อนไขให้ผู้กระทำความผิดปฏิบัติ จึงเป็นการบังคับให้ผู้กระทำความผิดต้องแก้ไขฟื้นฟูตนเองตามเงื่อนไขของพนักงานอัยการ มิฉะนั้นอาจโดยเพิกถอนการชะลอฟ้อง และนำคดีฟ้องต่อศาลต่อไป

สาเหตุที่สี่ เป็นการลดปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาล และลดจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำ สาเหตุสุดท้าย ลดค่าใช้จ่ายที่จะต้องเสียไปในการฟ้องคดี เช่น เงินเดือนของเจ้าหน้าที่รัฐ ค่าใช้จ่ายในการฟ้องร้อง เป็นต้น

3.2.2.2 หลักการและวิธีการชะลอฟ้อง

กระบวนการพิจารณาคดีอาญาของประเทศญี่ปุ่น เมื่อมีการกระทำความผิดทางอาญาเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่ทำการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐาน เมื่อได้สอบสวนความผิดอาญาฐานใดแล้วต้องส่งสำนวนและพยานหลักฐานต่าง ๆ ไปยังพนักงานอัยการโดยเร็ว เว้นแต่คดีที่พนักงานอัยการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ซึ่งเมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนแล้วจะเป็นผู้สั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องคดีในระยะเวลาอันสมควร อำนาจในการสั่งฟ้องคดีอาญาเป็นอำนาจของพนักงานอัยการโดยเฉพาะ ซึ่งพนักงานอัยการมีอำนาจที่จะสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องคดีใดก็ได้ แม้คดีนั้นจะมีพยานหลักฐานพิสูจน์ได้ว่าผู้ต้องหากกระทำความผิดจริงตามที่ถูกต้องแล้วก็ตาม หากพนักงานอัยการได้พิจารณาถึงอุปนิสัย สภาพแห่งจิตใจ ความร้ายแรงของข้อหาสถานการณ์แวดล้อม ตลอดจนสถานการณ์ภายหลังกระทำความผิดแล้ว เห็นว่าไม่เป็นการสมควรหรือไม่จำเป็นที่จะต้องฟ้องผู้กระทำความผิด พนักงานอัยการอาจจะสั่งไม่ฟ้องคดี (prosecution dropped) ก็ได้หรืออาจยับยั้ง ชะลอการฟ้องไว้โดยกำหนดเวลา (prosecution suspended) ภายใต้การคุมประพฤติโดยพนักงานคุมประพฤติก็ได้²⁸

เมื่อกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ให้อำนาจพนักงานอัยการในการใช้ดุลพินิจในการสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีได้โดยอิสระ การชะลอฟ้อง (kiso yuyo) ถือเป็นคำสั่งไม่ฟ้องชนิดหนึ่งของพนักงานอัยการซึ่งกรณีที่พนักงานอัยการจะใช้ดุลพินิจในการสั่งไม่ฟ้องคดีแยกออกได้เป็น 2 ประเภทคือ²⁹

²⁸ ธานี เสนาธิบติ. (2562). บทบาทของศาลในการตรวจสอบการชะลอฟ้องคดีอาญา. *วารสารบัณฑิตศึกษา นิติศาสตร์*, 12(1). หน้า 57-58.

²⁹ ศิระ บุญภินันท์. (2544). อัยการญี่ปุ่น. *บทบัญญัติ*, 54(4). หน้า 160.

ประเภทที่ 1 เมื่อผลของการสอบสวนปรากฏว่า ในการฟ้องคดีนั้น ไม่มีข้อสงสัยหรือข้อเท็จจริงยังไม่เป็นความผิดอาญา หรือไม่เข้าใจในการสั่งฟ้อง พนักงานอัยการจะสั่งไม่ฟ้อง กรณีนี้เป็นการสั่งไม่ฟ้องอย่างหนึ่งของพนักงานอัยการ

ประเภทที่ 2 เมื่อพิจารณาแล้ว เห็นว่าข้อเท็จจริงครบองค์ประกอบความผิดอาญา มีพยานหลักฐานพอฟ้อง และเข้าใจในการสั่งฟ้อง แต่พนักงานอัยการกับสั่งไม่ฟ้อง กรณีนี้เป็นการชะลอฟ้องของพนักงานอัยการ

ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 248 ของประเทศญี่ปุ่น ที่ให้อำนาจพนักงานอัยการให้ดุลพินิจว่าจะสั่งฟ้องคดีหรือไม่ แม้ในคดีที่มีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสั่งฟ้องผู้กระทำความผิด แต่หากพนักงานอัยการพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ตามมาตราดังกล่าวแล้วเห็นว่า การสั่งฟ้องไม่จำเป็นแล้ว พนักงานอัยการจะสั่งไม่ฟ้องคดีก็ได้ หลักเกณฑ์ในการพิจารณาตามมาตรา 248 มีดังต่อไปนี้³⁰

หลักเกณฑ์ที่หนึ่ง ผู้กระทำความผิด

1) ลักษณะของผู้กระทำความผิด เป็นลักษณะตามธรรมชาติไม่ว่าจะมีมาตั้งแต่เกิดหรือพฤติกรรมที่มีภายหลัง และประสบการณ์ที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมจะมีอิทธิพลต่อลักษณะของบุคคล โดยแต่ละบุคคลจะมีรูปแบบความประพฤติที่แตกต่างกัน ซึ่งลักษณะของผู้กระทำความผิดที่มีลักษณะตามธรรมชาติ ได้แก่ความประพฤติเป็นอาชิม ลักษณะที่สืบเนื่องทางพันธุกรรม นิสัย ความรู้ ความรู้สึก และความสำนึกทางศีลธรรม

2) อายุ จากสถิติผู้สูงอายุจะมีโอกาสที่จะได้รับการชะลอฟ้องมากกว่า เนื่องจากมีพลังในการกระทำความผิดต่ำกว่าวัยรุ่นหรือวัยกลางคน และต้องรับผิดชอบครอบครัว มีภาระหน้าที่ จึงทำให้โอกาสในการกระทำความผิดซ้ำมีน้อย

3) สภาพแวดล้อม ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน ผู้ปกครอง คู่สมรส อาชีพ ตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม การศึกษา

ลักษณะที่สอง เนื้อของความผิด

1) ความหนักเบาของการกระทำความผิด หรือความร้ายแรงแห่งความผิด ได้แก่ ความหนักเบาของโทษตามกฎหมาย เหตุในการเพิ่มโทษลดโทษ ระดับความเสียหาย จำนวนครั้งของความเสียหาย จำนวนครั้งที่กระทำความผิด

2) พฤติการณ์ของการกระทำความผิด ได้แก่ มูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิด การวางแผนวิธีการ การรับจ้างให้กระทำความผิด อยู่ภายใต้การควบคุมของผู้อื่น

³⁰ ศิริชัย วิษณุวรกร. (2561). *มาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา : บทวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ. .... และกรณีศึกษาต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า. หน้า 86-89.

ความสัมพันธ์กับผู้เสียหาย การมีส่วนผิดของผู้เสียหาย อิทธิพลต่อสังคมความสัมพันธ์กับผู้ร่วมกระทำผิด และความรู้สึกของผู้เสียหาย

ลักษณะที่สาม สถานการณ์ภายหลังการกระทำผิด

1) ผู้กระทำผิด เช่น การเยียวยาความเสียหาย ความสำนึกผิด การขอโทษ การทำลายพยานหลักฐาน ข่มขู่พยาน และการหลบหนี

2) ผู้เสียหาย เช่น การให้อภัย ความหนักเบาของความรู้สึก การไถ่แก้

3) อื่น ๆ เช่น สังคม การอภัยโทษ สภาพเงื่อนไขทางสังคม

3.2.2.3 การควบคุมพินิจของพนักงานอัยการ

แม้กฎหมายจะให้อำนาจพนักงานอัยการสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีเป็นอำนาจโดยเฉพาะของพนักงานอัยการ ซึ่งการใช้ดุลพินิจดังกล่าวบางครั้งอาจจะไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เหมาะสม ดังนั้นเพื่อไม่ให้พนักงานอัยการใช้ดุลพินิจตามอำเภอใจ จึงมีการควบคุมการใช้อำนาจของพนักงานอัยการ 2 ลักษณะ ดังนี้³¹

ลักษณะที่หนึ่ง การควบคุมภายใน เป็นการควบคุมโดยการตรวจสอบของพนักงานอัยการด้วยกันเอง การสั่งชะลอฟ้องของพนักงานอัยการจะต้องได้รับความเห็นชอบจากอัยการอาวุโสก่อน เพื่อเป็นการการใช้อำนาจโดยมิชอบของพนักงานอัยการ เพราะอาจจะได้รับแรงกดดันหรืออิทธิพลจากภายนอก

ลักษณะที่สอง การควบคุมภายนอก

1) การควบคุมของคณะกรรมการตรวจสอบการฟ้อง (inquest of prosecution) เป็นองค์กรอิสระซึ่งประกอบไปด้วยประชาชนในท้องถิ่นนั้น โดยไม่จำเป็นต้องมีความรู้ทางกฎหมายคณะกรรมการนี้มีอำนาจพิจารณาความเห็นการสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการเมื่อคณะกรรมการเห็นสมควรหรือผู้เสียหายมายื่นขอให้ทำการตรวจสอบก็จะดำเนินการไต่สวนเพื่อตรวจสอบว่าการใช้ดุลพินิจในการสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการเป็นกระทำโดยชอบด้วยเหตุผลหรือไม่ เมื่อคณะกรรมการมีมติอย่างไรจะส่งให้แก่หัวหน้าสำนักงานอัยการท้องถิ่น แต่มติดังกล่าวจะไม่มีผลผูกพันพนักงานอัยการ แต่มีผลทำให้พนักงานอัยการต้องทบทวนเหตุผลอย่างถี่ถ้วนก่อนที่จะวินิจฉัยสั่งคดี

2) วิธีพิจารณากิ่งการฟ้อง (Analogical institution of prosecution) ในกรณีที่พนักงานอัยการใช้ดุลพินิจสั่งไม่ฟ้องคดี หากผู้เสียหายไม่เห็นชอบด้วยและเห็นว่าการใช้ดุลพินิจสั่งคดีของพนักงานอัยการไม่ชอบ ผู้เสียหายอาจยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งให้มีการพิจารณาคดี

³¹ เกียรติจิตร วัจนะสวัสดิ์. (2522). ระบบการฟ้องคดีอาญาตามดุลพินิจของอัยการญี่ปุ่น. *วารสารอัยการ* 2(1). หน้า 22-24.

โดยยื่นคำร้องต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาก่อน หากพนักงานอัยการเห็นว่าคำร้องมีเหตุผลก็จะยื่นต่อศาล แต่หากเห็นว่าไม่มีเหตุผลพนักงานอัยการจะส่งคำร้องพร้อมพยานหลักฐานในคดีต่อศาล ซึ่งศาลจะทำการไต่สวนคำร้อง หากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าควรตั้งฟ้องคดีศาลแต่งตั้งทนายความเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนพนักงานอัยการต่อไป โดยไม่บังคับให้พนักงานอัยการฟ้องคดี แต่อย่างไรก็ดี กรณีที่ศาลสั่งให้พิจารณานั้นมีน้อยมาก

3.2.2.4 การให้อำนาจแก่เจ้าพนักงาน

แม้การใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการในการสั่งไม่ฟ้องคดีตามกฎหมายเป็นอำนาจเฉพาะของพนักงานอัยการที่เรียกว่า การชะลอฟ้อง แต่พนักงานอัยการอาจมอบอำนาจการชะลอฟ้องให้ตำรวจดำเนินการกับคดีความผิดเล็กน้อยได้ ทั้งนี้ตามมาตรา 246 ของวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศญี่ปุ่น กล่าวคือ เมื่อตำรวจได้ทำการสอบสวนคดีอาญาได้แล้ว จะต้องส่งคดีพร้อมเอกสารและพยานวัตถุไปยังพนักงานอัยการโดยเร็ว เว้นแต่คดีที่พนักงานอัยการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น คดีที่พนักงานอัยการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นซึ่งเป็นมาตรการคดีความผิดเล็กน้อย (bizai shobun) มีดังต่อไปนี้³²

1) ในคดีความผิดลักทรัพย์ ล้อ โกง ชักยอก ที่มีความเสียหายเกิดขึ้นเพียงเล็กน้อย สภาพความผิดเล็กน้อย และผู้กระทำความผิดได้มีการชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายจนทำให้ผู้เสียหายพอใจ และไม่ประสงค์ให้ลงโทษ และไม่มีเหตุให้กังวลว่าจะมีการกระทำความผิดขึ้นอีก

2) คดีการพนันที่มุงทรัพย์สินเล็กน้อย สภาพความผิดเล็กน้อย รวมทั้งไม่มีเหตุให้กลัวว่าผู้ร่วมกระทำความผิดจะมาก่อทำความผิดซ้ำอีก

3) ความผิดอื่นๆ ที่อัยการจังหวัดระบุ

ความผิดทั้งสามประเภทนี้จะต้องเป็นที่แน่ชัดว่าการลงโทษผู้กระทำความผิดนั้นไม่เป็นสิ่งจำเป็น หากพิจารณาแล้วเห็นว่าการลงโทษไม่เป็นสิ่งจำเป็นและการกระทำความผิดเป็นการกระทำความผิดเล็กน้อย ตำรวจไม่ต้องส่งคดีให้พนักงานอัยการเพียงแต่ให้ทำบันทึกเรียกว่า การจัดการคดีความผิดเล็กน้อย ซึ่งต้องมีข้อมูลเรื่อง วัน เดือน ปีที่จัดการ ชื่อผู้ต้องหา ประเด็นสำคัญในคดี เพื่อเป็นการตรวจสอบและควบคุมอำนาจการใช้ดุลพินิจของตำรวจที่ได้รับมอบหมายจากพนักงานอัยการ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศญี่ปุ่นมาตรา 197 กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดการความผิดเล็กน้อยให้ตำรวจดำเนินการดังนี้³³

³² ศิระ บุญภินันท์. อ่างแล้วเชิงอรธที่ 29. หน้า 153-154.

³³ ชัยณรงค์ รัตนผล. (2555). *ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในชั้นสอบสวน*. สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขา นิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. หน้า 87.

หลักเกณฑ์ที่หนึ่ง เรียกผู้ปกครอง นายจ้าง บุคคลที่อยู่ในฐานะควบคุมดูแล ผู้ต้องหาให้มาพบ และทำหนังสือว่าจะควบคุมดูแลผู้ต้องหาในอนาคตและตักเตือนในเรื่องที่สำคัญ

หลักเกณฑ์ที่สอง ตักเตือนผู้ต้องหาให้ระวังอนาคตตัวเอง

หลักเกณฑ์ที่สาม กำหนดให้ผู้ต้องหาชดใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนให้แก่ผู้เสียหาย ขอโทษผู้เสียหาย หรือกระทำการอื่นที่เหมาะสมเพื่อเยียวยา

เมื่อพนักงานอัยการพิจารณาเห็นชอบกับการชะลอฟ้องแล้วได้กำหนดเงื่อนไขที่จะ บังคับแก่ผู้กระทำความผิด ภายหลังจากที่พนักงานอัยการมีคำสั่งจะต้องทำบันทึกคำตัดสินสั่งไม่ ฟ้อง (fukiso saiteisho) ซึ่งต้องระบุสาระสำคัญของข้อเท็จจริงในคดีและเหตุผลในการสั่งไม่ฟ้อง เพื่อมิให้เป็นการใช้อำนาจตามอำเภอใจ และจะต้องส่งบันทึกดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาให้ความ เห็นชอบอันเป็นการควบคุมภายในอันดับแรก จากนั้นหากผู้ร้องทุกข์มีคำร้องขอให้พนักงานอัยการ แจ้งคำสั่งไม่ฟ้องโดยเร็วตามมาตรา 259 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งการร้องขอดังกล่าวมิได้จำกัดระยะเวลาไว้ หากผู้ต้องหาหรือก่อนการสั่งไม่ฟ้องก็สามารถ กระทำได้ การแจ้งนั้นกระทำได้โดยวาจาและเป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้ ส่วนในคดีที่มีการร้องทุกข์ กล่าวโทษ หรือร้องขอ ให้พนักงานอัยการแจ้งการสั่งไม่ฟ้องต่อผู้ร้องทุกข์ ผู้กล่าวโทษ หรือผู้ร้อง ขอโดยเร็ว และให้แจ้งเหตุในการสั่งไม่ฟ้อง เหตุในการสั่งไม่ฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญาของญี่ปุ่นมาตรา 261 จะมีเหตุผลเพียงว่า “ชะลอฟ้อง” “ข้อสงสัยไม่เพียงพอ” “ไม่เป็น ความผิดอาญา” เป็นต้น

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษามาตรการการชะลอฟ้องของประเทศญี่ปุ่นแล้วพบว่า ในประเทศญี่ปุ่นได้ให้อำนาจพนักงานอัยการ ในการใช้ดุลพินิจในการสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีอาญา ไว้อย่างกว้างขวางและไม่ได้จำกัดเฉพาะคดีเล็กน้อยเท่านั้น แม้แต่คดีที่จะมีพยานหลักฐานพิสูจน์ได้ ว่าผู้ต้องหากระทำความผิดจริง แต่พนักงานอัยการได้พิจารณาถึงอุปนิสัย สภาพแห่งจิตใจ ความแรงของข้อหา สถานการณ์แวดล้อม ตลอดจนสถานการณ์ภายหลังจากที่ผู้ต้องหากระทำ ความผิดแล้วมีความเห็นว่า ไม่เป็นการสมควรหรือไม่จำเป็นที่จะต้องฟ้องผู้กระทำความผิดเป็นคดี อาญาพนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้องคดีหรือยับยั้ง โดยการชะลอฟ้องไว้ภายใต้การควบคุมความ ประพฤติโดยเจ้าพนักงานคุมประพฤติได้

3.2.3 ประเทศสหรัฐอเมริกา

3.2.3.1 แนวคิดในการชะลอฟ้อง

มาตรการชะลอฟ้อง (Deferred Prosecution) ถูกนำมาใช้ในประเศสหรัฐอเมริกา เมื่อประมาณปี ค.ศ. 1930 ในประเทศสหรัฐอเมริกาใช้หลักการฟ้องคดีอาญาโดยกฎหมาย แต่ไม่ได้ยึดถือหลักดังกล่าวอย่างเคร่งครัด ตรงกันข้ามพนักงานอัยการกับใช้ดุลพินิจของตนอย่างกว้างขวางในการสั่งไม่ฟ้องคดีที่มีมูล ซึ่งได้กระทำสืบเนื่องมาเป็นเวลานานจนกลายเป็นหลักปฏิบัติและเป็นประเพณีในที่สุด และองค์กรศาลก็ไม่ได้ทักท้วงถึงวิธีการปฏิบัติดังกล่าว ทั้งยังสนับสนุนวิธีการสั่งคดีของพนักงานอัยการอีกด้วย เห็นได้จากคำพิพากษาของศาลรัฐบาลกลาง และศาลของมลรัฐ ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า “บทบัญญัติดังกล่าว (บทบัญญัติที่บังคับให้พนักงานอัยการฟ้องคดี) ไม่เคยถือว่ามีความหมายเป็นการห้ามการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการ พนักงานอัยการมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจสั่งไม่ฟ้องคดีอาญาโดยไม่ต้องปรึกษาหารือเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่น ๆ เป็นอำนาจที่ถาวร ศาลของรัฐบาลกลางสหรัฐไม่มีอำนาจเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการหรือ ศาลไม่อาจบังคับให้พนักงานอัยการฟ้องคดีใดๆได้ ไม่ว่าจะพนักงานจะมีเหตุผลในการสั่งไม่ฟ้องนั้นหรือไม่ก็ตาม” และแม้จะมีการเรียกร้องให้ศาลเข้ามาตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการ ศาลก็มักจะอ้างทฤษฎีแบ่งแยกอำนาจ (Separation of powers) และแนวคิดเรื่องการจำกัดบทบาทของศาล (Judicial restraint) การตรวจสอบดุลพินิจของพนักงานอัยการดังกล่าว จึงมักเป็นการตรวจสอบภายในองค์กร การตรวจสอบทางการเมืองอาจมีการแต่งตั้งหรือถอดถอนผู้บังคับบัญชาระดับสูงของอัยการตามวิธีทางประชาธิปไตย และการตรวจสอบโดยประชาชนและสื่อมวลชน เป็นต้น³⁴

ดังนั้นอำนาจในการสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกานั้น ซึ่งเป็นอำนาจของพนักงานอัยการที่มีดุลพินิจอย่างกว้างขวางในการสั่งคดี และไม่มีผลความจำเป็นที่จะต้องฟ้องทุกคดีที่มีผู้เสนอขึ้นมา แม้ว่าหน้าที่โดยตรงของพนักงานอัยการจะต้องฟ้องผู้กระทำความผิด แต่พนักงานอัยการได้รับมอบอำนาจจากรัฐที่ต้องใช้อำนาจ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความยุติธรรม ดังนั้นพนักงานอัยการจึงไม่จำเป็นต้องฟ้องคดีทุกกรณีที่มีการกระทำความผิดตามกฎหมาย และสามารถใช้อดุลพินิจที่จะสั่งไม่ฟ้องได้อย่างอิสระ แม้คดีนั้นจะมีพยานหลักฐานยืนยันชัดเจนว่าผู้ต้องหากระทำความผิดก็ตาม พนักงานอัยการอาจสั่งไม่ฟ้องคดีแล้วปล่อยตัวผู้ต้องหาไปหรืออาจใช้มาตรการชะลอฟ้องก็ได้

³⁴ เกียรติจิตร วัจนะสวัสดิ์. (2521). ดุลพินิจในการไม่ฟ้องคดีอาญาที่มีมูลของอัยการในสหรัฐอเมริกา. *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 10(1). หน้า 159-162.

3.2.3.2 หลักการและวิธีการชะลอฟ้อง

หลักการชะลอฟ้อง

มาตรการการชะลอฟ้องในประเทศสหรัฐอเมริกาถูกนำไปใช้กับผู้กระทำความผิดที่มีอายุระหว่าง 17- 26 ปี เนื่องจากบุคคลในช่วงวัยดังกล่าวมีโอกาที่จะกลับตัวกลับใจได้มากที่สุด เพื่อลดการกระทำความผิดซ้ำและป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรมซ้ำ และมาตรการดังกล่าวเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและแก้ไขหรือชดใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดของตน และยังเป็นการสร้างจิตสำนึกให้ผู้กระทำความผิดมีความรับผิดชอบต่อผู้เสียหายและสังคม โดยให้กระทำไปควบคู่กับการให้การศึกษา การฝึกให้ประกอบอาชีพ หรืออาจกำหนดเงื่อนไขต่างๆในการชะลอฟ้องโดยให้ทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์บำเพ็ญประโยชน์สาธารณะก็ได้³⁵

ความผิดส่วนใหญ่ที่มีการนำมาตรการการชะลอฟ้องมาใช้ได้แก่ความผิดเล็กน้อยหรือโทษไม่ร้ายแรง เช่น การลักทรัพย์ตามโอกาส (ไม่มีเจตนาเป็นผู้ร้ายมาก่อน) การลักทรัพย์ที่มีราคาน้อย การขับรถในขณะมึนเมา การค้าประเวณี การทำร้ายร่างกายที่ไม่ถึงกับเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจ การทำให้เสียทรัพย์ เป็นต้น ในกรณีที่เป็นความผิดร้ายแรงหรือข้อหาอุกฉกรรจ์อื่น เช่น ฆาตกรรม ปล้นทรัพย์โดยใช้อาวุธ ข่มขืนกระทำชำเรา ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดมีเจตนาชั่ว โอกาสที่จะใช้มาตรการการชะลอฟ้องเพื่อให้กลับตัวเป็นคนดีนั้นจึงเป็นไปได้ยาก จึงจะไม่นำมาตรการการชะลอฟ้องมาใช้กับความผิดประเภทนี้ อีกทั้งหากเป็นบุคคลที่เคยต้องโทษ หรือมีประวัติอาชญากรก็จะไม่นำมาตรการการชะลอฟ้องไปใช้เช่นเดียวกัน

ในประเทศสหรัฐอเมริกานั้นพนักงานอัยการมีอำนาจเพียงคนเดียวในการดำเนินคดีอาญาโดยจะทำหน้าที่สอบสวนไปพร้อมกับตำรวจ ทั้งยังใช้ดุลพินิจในการสอบสวนจับกุมผู้ต้องสงสัยและฟ้องร้องคดีได้ และมีบทกฎหมายหลายฉบับที่บังคับให้พนักงานอัยการต้องฟ้องคดีที่มีมูลต่อศาลโดยไม่มีข้อยกเว้น เช่น กฎหมายของรัฐบาลกลางของรัฐ (U.S Congress) ที่บัญญัติให้อำนาจการฟ้องคดีอาญาที่ละเมิดกฎหมายของสหรัฐว่า พนักงานอัยการจะต้องฟ้องคดีอาญาที่เป็นความผิดต่อสหรัฐอเมริกาซึ่งเกิดขึ้นภายในเขตท้องถิ่นของตน แต่แม้จะมีบทกฎหมายที่บัญญัติไว้ในทางปฏิบัติพนักงานอัยการก็ได้ยึดหลักการฟ้องคดีอาญาโดยกฎหมาย แต่กลับใช้

³⁵ นริศ ชำนาญชานันท์. (2556). *ระบบการจัดการความรู้หลักประกันความเป็นอิสระในการสั่งคดีของพนักงานอัยการ*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการความรู้, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. หน้า 34-35.

ดุลพินิจสอบสวนฟ้องร้องคดีอย่างกว้างขวาง และศาลเองก็ให้ความเห็นชอบกับการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการเช่นกัน³⁶

สาเหตุที่ทำให้พนักงานอัยการใช้ดุลพินิจในการสอบสวนฟ้องร้องคดีในการตั้งฟ้องหรือไม่ฟ้องได้อย่างกว้างขวางไม่ว่าจะเป็นความผิดที่มีลักษณะรุนแรงหรือไม่เพียงใด รวมไปถึงถึงการใช้ดุลพินิจในการไม่ฟ้องคดีที่มีมูล คือ³⁷

สาเหตุที่หนึ่ง เหตุผลในแง่ของความยุติธรรม หากพิจารณาถึงอายุสติปัญญา บุคลิกของผู้กระทำความผิดประกอบกับความร้ายแรงของความผิด และสภาพแวดล้อมแล้ว ปรากฏว่าผู้กระทำความผิดบางคนสมควรได้รับการยกเว้นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำลงไป

สาเหตุที่สอง กฎหมายอาญาเพื่อ (Overcriminalization) เนื่องจากมีการบัญญัติกฎหมายอาญาควบคุมสังคมมากเกินไป ทำให้มีการกระทำที่เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้พนักงานอัยการมีดุลพินิจในการฟ้องร้องคดีตามความเหมาะสม เพื่อลดปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาล

สาเหตุที่สาม ขาดเครื่องมือในการบังคับใช้กฎหมายอาญา ดังนั้นพนักงานอัยการจึงต้องใช้ดุลพินิจในการที่จะนำคดีบางคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เพราะหากฟ้องคดีทุกเรื่องหรือทุกการกระทำที่เป็นความผิดตามกฎหมายจะกลายเป็นภาระของหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการในการตั้งไม่ฟ้องมีดังต่อไปนี้³⁸

หลักเกณฑ์ที่หนึ่ง สภาพของผู้กระทำความผิด โดยพิจารณาจาก

1) หากผู้กระทำความผิดมีคุณลักษณะพิเศษอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เด็กคนชรา มีบุตรหลายคนที่ต้องเลี้ยงดู เคยทำคุณประโยชน์ให้ประเทศ เคยรับราชการทหาร ไม่เคยมีประวัติอาชญากร หรือจิตบกพร่อง เป็นต้น ถ้ากระทำความผิดขึ้น อาจจะได้รับการพิจารณาการไม่ฟ้องก่อนผู้กระทำความผิดคนอื่น

2) ผู้กระทำความผิดได้ชดใช้หรือเยียวยาความสูญหาย หรือเสียหายให้แก่ผู้เสียหายไปหมดแล้ว

³⁶ เกียรติขจร วังนะสวัสดิ์. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 34. หน้า 160.

³⁷ เกียรติขจร วังนะสวัสดิ์. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 34. หน้า 163.

³⁸ เกียรติขจร วังนะสวัสดิ์. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 34. หน้า 163-165.

3) ผู้กระทำความผิดได้ร่วมมือกับเจ้าพนักงานในการสืบสวนสอบสวน หรือฟ้องร้องคดี เช่น ขอมเป็นพยานในพนักงานอัยการ หรือเป็นสายลับ เป็นต้น

4) ผู้กระทำความผิดได้รับโทษพอสมควรที่จะทำให้ยับยั้งตนเองหรือทำให้ผู้อื่นไม่เอาเยี่ยงอย่างได้แล้ว

หลักเกณฑ์ที่สอง สภาพของการกระทำความผิด โดยพิจารณาจาก

1) ถ้ามีการฟ้องร้องคดีขณะลูกขุนจะตัดสินปล่อยจำเลยทั้ง ๆ ที่มีพยานหลักฐานว่าจำเลยกระทำความผิด เช่น ขณะลูกขุนอาจจะเห็นใจจำเลย หรือเห็นว่าผู้เสียหายมีส่วนในการกระทำความผิดด้วย

2) มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ต้องหาไม่ใช่ผู้กระทำความผิดที่แท้จริง

3) หากฟ้องร้องคดีจะต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมาก

4) ผู้เสียหาย ไม่ประสงค์จะฟ้องผู้ต้องหา

5) การไม่ฟ้องคดีนั้นทำให้หลักการยับยั้ง (Deterrence) ผู้อื่นไม่ให้กระทำความผิดอย่างเดียวกันเสียไปมากนัก กเช่น การที่สามีทำร้ายร่างกายภรรยาหากมีการฟ้องคดีและลงโทษอาจมีผลยับยั้งไม่ให้สามีคนอื่นกระทำได้บ้างเล็กน้อยแต่ไม่ได้มีผลมากนัก

6) กฎหมายเรื่องนั้นไม่ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน โดยในที่ชุมชนนั้นก็เห็นชอบด้วยกับการไม่ใช้กฎหมายนั้นบังคับ

7) คดีนั้นได้เกิดขึ้นมานานและพยานหลักฐานต่างๆ เลือนหายไปแล้ว

วิธีการชะลอฟ้อง

เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นและเมื่อพิจารณาแล้วอยู่ในเกณฑ์ที่จะใช้มาตรการชะลอฟ้อง พนักงานอัยการจะระงับหรือพักการฟ้องผู้กระทำความผิดไว้เป็นการชั่วคราวโดยจัดให้ผู้กระทำความผิดคุมประพฤติหรือดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนด ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ตัวผู้เสียหาย ผู้กระทำความผิด และสังคม แต่อย่างไรก็ดีผู้กระทำความผิดจะต้องสมัครใจที่จะให้ใช้มาตรการชะลอฟ้องด้วย พร้อมกับยอมที่จะปฏิบัติตามเงื่อนไขที่พนักงานอัยการกำหนด และในระหว่างระยะเวลาที่ชะลอฟ้องปรากฏว่าผู้กระทำความผิดได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่พนักงานอัยการกำหนดได้อย่างครบถ้วน ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ พนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาต่อไป³⁹

หากไม่ให้พนักงานอัยการใช้ดุลพินิจในการสั่งฟ้องคดีแล้ว จะเป็นการเพิ่มภาระแก่พนักงานอัยการ ศาล รวมไปถึงเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์มากจนเกินไป อีกทั้งในบางกรณี

³⁹ สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด. (2542). *รายงานการศึกษาเชิงวิจัย เรื่องการชะลอการฟ้องสมควรมานำมาใช้ในสภาวะปัจจุบันหรือไม่*. หลักสูตรอัยการ รุ่นที่ 18. กรุงเทพฯ: สำนักงานอัยการสูงสุด หน้า 28-30.

ผู้กระทำความผิดบางประเภทไม่สมควรที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เพื่อเป็นการช่วยลดภาระของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมประหยัดเวลาค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีของรัฐ พนักงานอัยการจะใช้ดุลพินิจในการนำ มาตรการต่อรองคำรับสารภาพ หรือ มาตรการชะลอฟ้อง มาใช้ในการนำตัวผู้กระทำความผิดออกจากกระบวนการยุติธรรม ดังนี้

มาตรการแรก มาตรการต่อรองคำรับสารภาพ (Plea Bargaining)

พนักงานอัยการจะนำวิธีการนี้มาใช้เจรจาเพื่อเสนอข้อตกลงกับจำเลยหรือทนายจำเลย โดยมีเงื่อนไขให้จำเลยรับสารภาพแลกเปลี่ยนกับการได้รับโทษน้อยลง โดยการเปลี่ยนข้อหาในความผิดที่มีอัตราโทษน้อยกว่า หรือลดข้อหาบางข้อ หรือเป็นการยื่นข้อเสนอสู่ศาล เพื่อให้ศาลลงโทษจำเลยในสถานเบา เพื่อช่วยให้คดีเสร็จการพิจารณาอย่างรวดเร็ว วัตถุประสงค์ของมาตรการนี้เพื่อให้คดีเสร็จสิ้นอย่างรวดเร็ว ประหยัดเวลาและหลีกเลี่ยงการพิจารณาคดีในชั้นศาล เพราะไม่สามารถคาดเดาความเห็นของคณะลูกขุน ได้การดำเนินคดีอาญาในประเทศสหรัฐอเมริกาประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์จะเข้าสู่การพิจารณาคดีของศาลตามปกติส่วนที่เหลือจะถูกนำออกจากการพิจารณาคดีของศาลโดยวิธีการต่อรองคำรับสารภาพ⁴⁰

มาตรการที่สอง มาตรการชะลอฟ้อง (Deferred Prosecution)

มาตรการชะลอฟ้อง พนักงานอัยการจะนำวิธีการนี้มาใช้ก็ต่อเมื่อเห็นว่าผู้กระทำความผิดไม่ได้มีเจตนาหรือมีจิตใจที่ชั่วร้าย โดยพิจารณาจากประวัติ การศึกษา ความประพฤติตำแหน่งหน้าที่อาจเคยทำประโยชน์ให้แก่สังคม และผู้นั้นได้กระทำความผิดโดยประมาท หรือความผิดเล็กน้อยซึ่งการชะลอฟ้องนี้เป็นเรื่องที่พนักงานอัยการใช้ดุลพินิจในการสั่งไม่ฟ้องในคดีที่มีพยานหลักฐานว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดจริง แต่เนื่องจากพิจารณาแล้วเห็นว่าการฟ้องคดีไปแล้วศาลพิพากษาลงโทษก็ไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ และผู้กระทำความผิดสามารถได้รับการฟื้นฟูภายนอกเรือนจำได้ พนักงานอัยการจึงใช้อำนาจของตนในการกั้นกรงคดีก่อนนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลทำให้คดีที่ขึ้นสู่ศาลนั้นเป็นคดีที่มีความสำคัญจริงๆ และยังช่วยแก้ปัญหาผู้ต้องหาหรือเรื่องจำอีกด้วย โดยการที่พนักงานอัยการจะรอสั่งคดีไว้ชั่วคราวโดยมีเงื่อนไขคุ้มครองซึ่งหากบุคคลดังกล่าวปฏิบัติตามเงื่อนไขได้ พนักงานอัยการจะมีคำสั่งไม่ฟ้องคดีต่อไป⁴¹

ผู้กระทำความผิดที่จะได้รับการชะลอฟ้องต้องมีนายความเข้าช่วยพิจารณาการดำเนินการด้วยเนื่องจากผู้กระทำความผิดต้องสละสิทธิ์ที่ได้รับตามรัฐธรรมนูญบางประการ

⁴⁰ นิจรินทร์ องค์กรพิสุทธิ์. (2527). *การต่อรองการรับสารภาพ*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์. หน้า 12.

⁴¹ ภูมิชาย ทานรัชพงศ์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 22. หน้า 40.

เช่นสิทธิในการที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยไม่ชักช้า ผู้กระทำความผิดจึงจำเป็นต้องมี หนายความเพื่อช่วยแนะนำผลดีผลเสียในการตัดสินใจ ซึ่งในการชะลอฟ้องจะไม่มี การตัดสินใจ ลงโทษจำคุกจำเลย จึงแตกต่างกับการต่อรองคำรับสารภาพ ที่จำเลยต้องถูกพิพากษาให้ลงโทษจำคุก อย่างไม่มีทางเลือกเลยเพียงแต่ระยะเวลาในการจำคุกนั้นจะสั้นลง

3.2.3.3 การควบคุมพินิจของพนักงานอัยการ

การควบคุมดุลพินิจในการสั่งไม่ฟ้องคดีที่มีมูลของพนักงาน ในการแบ่งได้เป็น 2 กรณีดังนี้⁴²

กรณีที่หนึ่ง การควบคุมภายใน ผู้ที่ควบคุมคือหัวหน้าสำนักงานประจำ สำนักงานนั้น โดยจะเป็นผู้ควบคุมและตรวจสอบการใช้ดุลพินิจสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ ในกรณีที่สำนักงานใหญ่มีพนักงานอัยการเป็นจำนวนมากการควบคุมอาจจะหลวมทำให้การใช้ ดุลพินิจไม่สอดคล้องกัน แต่หากในสำนักงานนั้นมีพนักงานอัยการจำนวนไม่มากการควบคุมจะ เป็นไปอย่างรัดกุมส่งผลให้มีการใช้ดุลพินิจอย่างสอดคล้องกัน

กรณีที่สอง การควบคุมจากภายนอก

1) กรณีพนักงานอัยการของสหรัฐ สังกัดกระทรวงยุติธรรม มี U.S. Attorney-General เป็นหัวหน้ามีการควบคุมในรูปแบบการวางนโยบาย และให้ความเห็นชอบกว้าง ๆ ในการ ใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการสหรัฐ ในกรณีของพนักงานอัยการท้องถิ่น แม้ State-Attorney General จะไม่ได้เป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรง แต่บางมลรัฐ State-Attorney General ก็มีอำนาจที่จะสั่ง ให้พนักงานอัยการท้องถิ่นสั่งไม่ฟ้องคดีได้

2) การควบคุมโดยอัยการพิเศษ บางมลรัฐให้อำนาจ State-Attorney General หรือศาลในการแต่งตั้งนักกฎหมายหรือทนายความเพื่อทำหน้าที่ฟ้องร้องหรือดำเนินคดีแทน พนักงานอัยการ ในกรณีที่พนักงานอัยการท้องถิ่นไม่ฟ้องคดี ซึ่งคดีนั้นเป็นคดีที่สำคัญและ ประชาชนให้ความสนใจ

3) การควบคุมโดยศาล เนื่องจากในประเทศสหรัฐอเมริกาผู้เสียหายไม่ได้มี อำนาจนำคดีอาญาฟ้องต่อศาลได้โดยตรง ผู้เสียหายอาจร้องขอต่อศาลเพื่อให้ศาลออกหมายบังคับ ให้พนักงานอัยการฟ้องคดี ซึ่งพนักงานอัยการได้มีดุลพินิจสั่งไม่ฟ้องคดีไปแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม ศาลก็ไม่ได้ใช้อำนาจดังกล่าวโดยอ้างว่าเป็นการก้าวก้าวการใช้อำนาจของพนักงานอัยการ

4) การขับออกจากตำแหน่ง (impeachment) หากรัฐสภาของสหรัฐอเมริกา และรัฐสภาของมลรัฐ เห็นว่า พนักงานอัยการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือไม่ฟ้องคดีพอรับสินบน

⁴² ประพันธ์ นัย โกวิต และศิริศักดิ์ ดิยะพรรณ. (2534). ชะลอการฟ้อง-มิตินใหม่แห่งการคุ้มครองสังคมใน สหรัฐอเมริกา. *วารสารอัยการ*. หน้า 166-169.

รัฐสภาของสหรัฐอเมริกาและรัฐสภาของมลรัฐก็มีอำนาจขับพนักงานอัยการของสหรัฐหรือพนักงานอัยการท้องถิ่นแล้วแต่กรณีให้ออกจากตำแหน่ง

5) การควบคุมโดยประชาชน พนักงานอัยการในสหรัฐส่วนใหญ่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชน หากพนักงานอัยการสังกัดโดยไม่ชอบทำเมื่อถึงคราวเลือกตั้งครั้งต่อไปประชาชนอาจไม่เลือกบุคคลดังกล่าวขึ้นมาทำหน้าที่พนักงานอัยการอีก

3.2.3.4 การให้อำนาจแก่เจ้าพนักงาน

กฎหมายบัญญัติให้อำนาจหน้าที่แก่เจ้าพนักงานในการบริหารกระบวนการยุติธรรมซึ่งอำนาจนี้เรียกว่า “ดุลพินิจ” การให้อำนาจดังกล่าวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานยุติธรรม และเพื่อให้ผู้กระทำความผิดบางประเภทไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตามทฤษฎีการลงโทษเสมอไป นอกจากการใช้ดุลพินิจจะเป็นอำนาจของพนักงานอัยการในการสอบสวนฟ้องร้องคดีแล้ว ในบางครั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นผู้เริ่มคดีเองอาจใช้ดุลพินิจในการสอบสวนหรือจับกุมผู้ต้องสงสัย แต่ให้ใช้มาตรการตักเตือน ทำทัณฑ์บน หรือประนีประนอมยอมความในความผิดเล็กน้อย เป็นการให้ออกาสผู้กระทำความผิดกลับตัวเป็นคนดีและไม่นำคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาล การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องใช้ดุลพินิจเนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องเวลาและบุคลากรในการบังคับใช้กฎหมายที่ถูกบัญญัติออกมาให้ควบคุมสังคมเป็นจำนวนมากคดีที่ตำรวจใช้ดุลพินิจไม่ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดอาทิเช่น⁴³

1) คดีที่ผู้กระทำความผิดเป็นเยาวชน โดยจะใช้วิธีการตักเตือนไม่ว่าด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษรแทนการจับกุม หรือการให้ทำสัญญาในรูปแบบของการปรับปรุงตัว หรืออานำตัวไปอยู่ในการควบคุมและถูกปล่อยตัวไปยังผู้ปกครองในภายหลังโดยไม่ลงบันทึกประวัติ

2) ในกรณีที่มีความเสียหายเล็กน้อย หากเพื่อนบ้านหรือครอบครัวไม่ให้ความร่วมมือ ต้องการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด หรือครอบครัวผู้กระทำความผิดยินดีชดเชยค่าเสียหาย ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถใช้ดุลพินิจไม่จับกุมก็ได้ แต่ไม่สามารถใช้ดุลพินิจในการบังคับให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายประนีประนอมยอมความกัน

3) การทะเลาะวิวาท หรือการทำร้ายร่างกายไม่รุนแรง โดยใช้อาวุธ ทำให้ได้รับภยันตราย หรือบาดเจ็บ หรือผู้อื่นเดือดร้อน เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สมควรจับกุม แต่ให้ใช้การตักเตือน หากยังไม่หยุดจึงจะจับกุม หรือกรณีสามีทำร้ายร่างกายภรรยาหรือบุตร หากภรรยาไม่ต้องการให้สามีติดคุก หรือทำให้ศาลเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ตำรวจไม่ควรจับกุม แต่ควรแนะนำให้คู่กรณีปรองดองกัน

⁴³ ชัยวัฒน์ หิรัญวัฒน์. (2545). *บทบาทพนักงานสอบสวนในการกันคดีไม่ให้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. หน้า 79-80.

4) คดีจรรยา โดยการนำบุคคลที่กระทำความผิดจรรยาเล็กน้อยเข้ารับการศึกษาอบรมในโรงเรียนจรรยาเพื่อการเรียนรู้การขับชื้ออย่างปลอดภัย

5) คดีคนเมาสุรา โดยการตักเตือนหรือส่งตัวให้บุคคลทางบ้านเป็นผู้ควบคุมดูแล หรือนำมาอยู่ในความควบคุมที่สถานีตำรวจ ซึ่งไม่ถือว่าเป็นผู้กระทำความผิด และเมื่อยุติเหตุจึงปล่อยตัวไป

6) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เป็นการลักทรัพย์หรือขโมยของในร้าน โดยการให้ผู้กระทำความผิดคืนของกลางชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายจนเป็นที่พอใจ เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงปล่อยตัวไป

7) คดีการพนัน ถ้าเป็นการพนันเล็กน้อยเจ้าหน้าที่ตำรวจจะเข้าไปดำเนินการให้หยุดเล่น แต่หากเป็นการพนันจำนวนมากเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงจะเข้าดำเนินการจับกุม

8) คดีความผิดภายในครอบครัว ในกรณีไม่ประสงค์จะดำเนินคดีกับอีกฝ่ายหนึ่ง เจ้าหน้าที่ตำรวจจะไม่จับกุมดำเนินคดีและแนะนำให้ปรองดองกัน โดยเฉพาะการทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายระหว่างสามีภรรยาหรือบุคคลในครอบครัว

9) หากเจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับแจ้งว่ามีคนพยายามบุกรุก เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจไปถึงที่เกิดเหตุพบคนเมาพยายามใช้กุญแจไขบ้าน ถ้าเขายืนยันว่าบ้านเขามีลักษณะเช่นนี้ และเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถพาเขากลับบ้านจริงได้ ไม่ให้จับเขาฐานเป็นผู้ลักขโมยเพราะเป็นความผิดพลาดของคนเมา และไม่ถือว่าเขาพยายามบุกรุกเพราะมองเรื่องเจตนาของผู้กระทำความผิด

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษามาตรการชะลอฟ้องของประเทศสหรัฐอเมริกาแล้วพบว่าในประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้นเป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการโดยตรงที่จะต้องฟ้องผู้กระทำความผิดต่อศาล แต่เมื่อรัฐได้ให้อำนาจพนักงานอัยการที่จะใช้ดุลพินิจของตนอย่างกว้างขวางในการสั่งคดีและเมื่อพนักงานอัยการเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องฟ้องคดีใดพนักงานอัยการสามารถใช้ดุลพินิจในการที่จะสั่งไม่ฟ้อง หรือนำมาตรการการชะลอฟ้องมาบังคับใช้กับคดีนั้นได้